

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka práce: Bc. Štěpánka Janusová

Název práce: Negativní myšlenky matek

Vedoucí práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Oponent: PhDr. et Mgr. Hana Valentová, Ph.D.

Autorka pro svou DP zvolila téma na základě snahy hlouběji porozumět tématu, se kterým se profesně setkává a u nějž pociťuje potřebu nejen jej více prozkoumat, ale zároveň i přispět k normalizaci negativních fenoménů (myšlenek, emocí), které mohou provázet matky v období počátku mateřství. Sama autorka svou výzkumnou práci směřuje k podpoře pohledu na negativní myšlenky jako na běžnou zkušenost a hybatel rozvoje matky (s. 37). Již v úvodu jsou velmi výstižně formulována základní východiska pro výzkumnou snahu autorky – je popsán současný převažující trend, který zahrnuje velká očekávání a nároky na ženu v roli matky. Ty vytváří tlak na to, aby dostála mateřskému ideálu, a konfrontace s tímto požadavkem může být pak zdrojem psychických obtíží matek.

Pro teoretickou část práce byly zvoleny kapitoly, které obsahově dobře korespondují se zvoleným tématem a jsou přehledně strukturovány. Nejdříve se autorka věnuje zmapování negativních prožitků z pohledu psychopatologie (poporodní blues, úzkost, deprese, psychóza, negativní myšlenky), přičemž v textu opakovaně vyvstává téma problematičnosti detekce negativních prožitků matek a předpoklad výrazně vyšší prevalence psychických obtíží, než jaká je zachycena. Velmi zdařilé je zacílení na pro autorku klíčové téma negativních myšlenek, kde jsou zachyceny, popsány a doloženy tři možné způsoby uchopení: jako patologie, jako běžná zkušenost a jako hybatel rozvoje matky (zajímalo by mě, zda je toto rozlišení výsledkem analytické práce autorky se zdroji, nebo zda tyto tři pohledy na negativní myšlenky převzala z nějakého pramene). V dalším oddílu je pozornost autorky nasměřována na historický a především současný společenský názorový background mateřství. Velmi čtivě, ale zároveň zasvěceně jsou představeny současné trendy: „ideální matka“ versus „dost dobrá matka“. Celý text teoretické části práce působí uceleně, promyšleně, je zřetelné pečlivé nastudování velmi širokého spektra zahraničních i domácích zdrojů. Na prameny je v souladu s citační normou odkazováno (až na drobné výjimky, kde není jasné, zda autorka ještě parafrázuje poslední citovaný zdroj, nebo již jiný, či předkládá své vlastní názory: např. str. 11, 12, 13 v prvních odstavcích), textu by také prospělo „oživení“ parafrázovaného textu přímými citacemi.

Empirická část je založena na kvalitativní analýze rozhovorů s 5-ti matkami, data z rozhovorů byla zpracována přístupem IPA. Autorka je v empirické části velmi pečlivá a transparentní v popisu metodologie, postupu při sběru dat. Respondentky jsou představeny prostřednictvím podrobných medailonů, jsou zde analyticky zachycena jejich osobní témata. (Přijde mi jen trochu škoda, že v přílohové části práce je uveden celý přepis rozhovoru pouze s 1 z 5 respondentek. Možnost nahlédnout do ostatních rozhovorů by usnadnilo orientaci a porozumění analyzovaným kategoriím v kontextu celku rozhovoru). Následně se autorka věnuje analýze dat vzhledem k výzkumným otázkám. Nejvíce pozornosti je přitom věnováno obsahu negativních myšlenek a dále chronologicky seřazeným kategoriím, které odrážejí interpretaci a vyrovnávání se s negativními myšlenkami. Autorka prokazuje nejen schopnost jednotlivé kategorie zachytit, ale také zohlednit různá kritéria (obsah, čas, copingové strategie), následně pak vytváří smysluplnou syntézu, kterou navíc dokáže srozumitelně prezentovat:

Velmi zajímavým ústředním zjištěním, které má charakter zakotvené teorie, je např. souvislost mezi nutností přestavby původního obrazu „ideální matky“ do zvládnutelnější podoby „dost dobré matky“.

Celkově diplomová práce z formálního i obsahového hlediska zcela naplňuje požadavky kvalifikační práce. Hodnotím ji jako velmi přínosný příspěvek – z hlediska prohloubení vědeckého poznání v dané oblasti i vzhledem k možnosti přínosu pro klinickou praxi.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě

Otázka k obhajobě:

V jakých ohledech vnímáte negativní myšlenky Vašich respondentek jako „hybatele rozvoje matky“ ?

V Praze dne 11. 5. 2022

Hana Valentová